

Digitālo rīku izmantošana sociālajās zinībās un vēsturē 4.-6. klasē

Annija Bergmane

Salaspils 1. vidusskolas vēstures skolotāja

Skola2030 eksperte

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/l/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Darbnīcas sasniedzamais rezultāts

Skaidrot, kā
digitālo rīku
izmantošana
var sekmēt
satura apguvi

Apskatīt un
izmēģināt
piemērus
digitālo rīku
izmantošanai

Jaunāko tehnoloģiju izmantošana

Vēsturiskais skatījums:

- koka tāfeles ar irbulīti
- *Magic Lantern* – pirmais “projektors”
- tāfele
- zīmulis
- radio
- projektors
- lodīšu pildspalva
- videokasetes
- kopētājs
- kalkulators

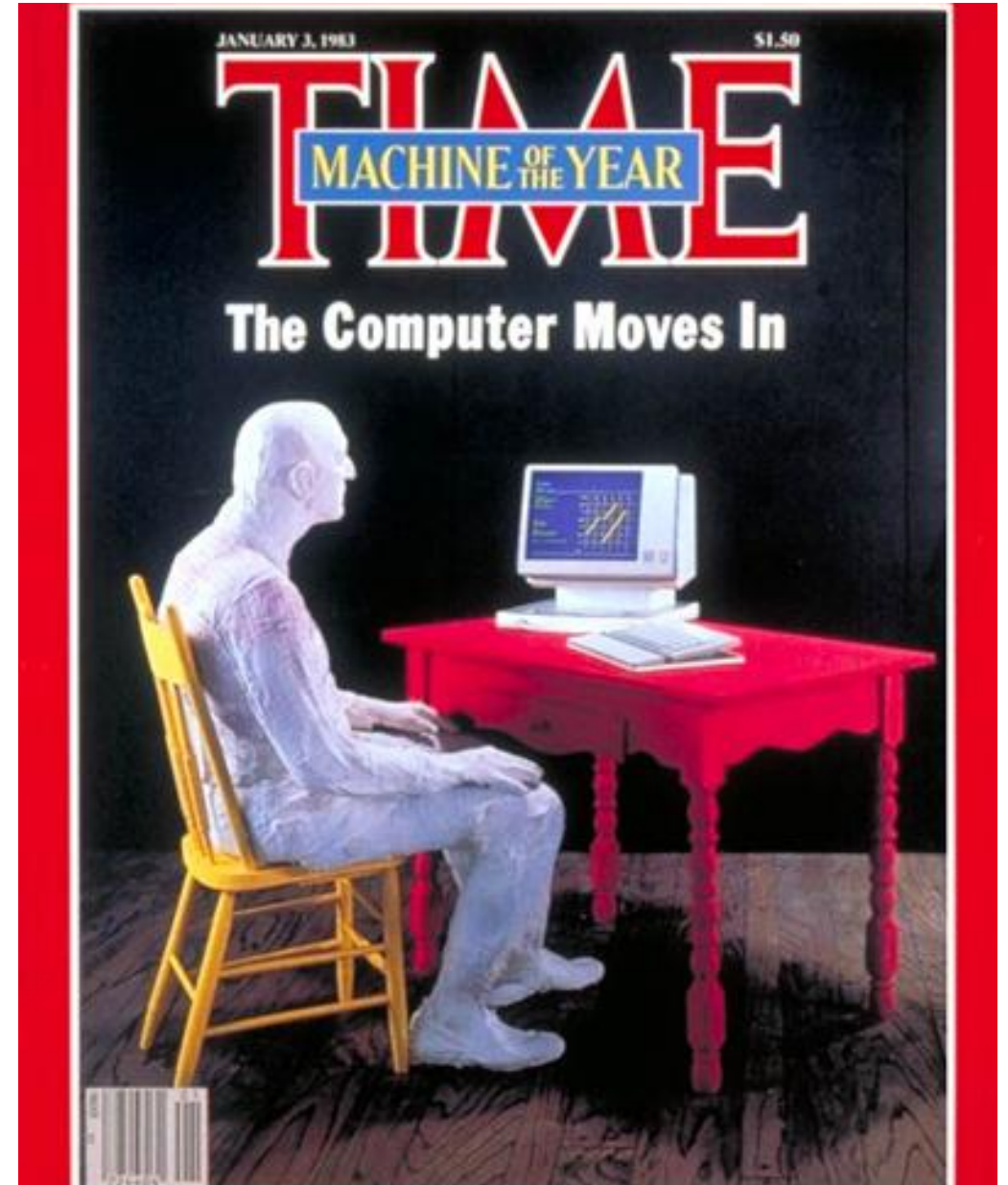

skolēnu sniegums un kopējais skolēnu skaits izglītības iestādēs ir strauji palielinājies

Datoru «ienākšana» ikdienā

IBM PC 5150. Pieejams: Wikimedia Commons

Time Machine of the Year. Pieejams: vintagedaily.com

Tehnoloģiju izmantošana ikdienā - plusi

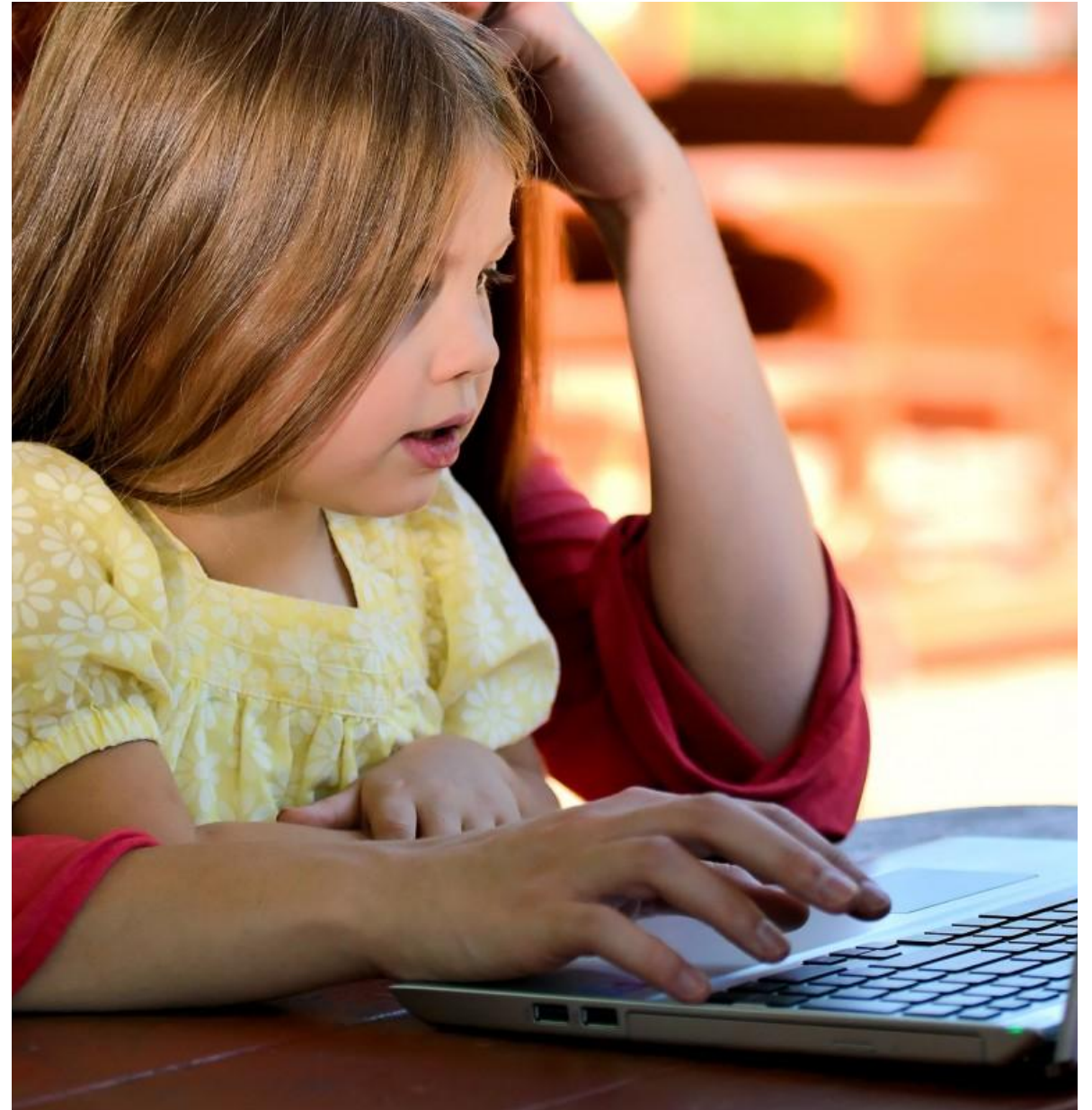
- sniedz iespējas aktīvākam, daudzveidīgākam mācību procesam;
- palīdz nodrošināt lielāku skolēnu iesaisti;
- uzlabo skolēnu pašvadītas mācīšanās prasmes;
- piedāvā plašāku informācijas bāzi;
- iespēja vairākas darbības veikt automatizēti, ietaupot laiku;
- nākotnes saistība ar tehnoloģiju izmantošanu.

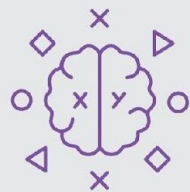
Attēla avots: thecrazyprogrammer.com

Tehnoloģiju izmantošana ikdienā - riski

- tehnoloģijas klasē var novērst uzmanību;
- tehnoloģijas mazina nepieciešamību pēc sociālā kontakta;
- plaģitārisma risks, atbilžu nokopēšana;
- skolēniem nav vienādas pieeja, iespējas tehnoloģijām;
- papildus darbs skolotājam, nepieciešamība pārplānot savas stundas.

Caurviju prasmes

Kritiskā domāšana un problēmrisināšana

Savu viedokli pamatoju ar uzticamiem faktiem, bet izaicinājumiem un iespējām ķeros klāt sistemātiski – tās skaidri formulēju, piedāvāju risinājumu un to īstenoju.

Jaunrade un uzņēmējspēja

Pasaule ir aizraujoša, sevišķi, ja to aplūkoju no dažādiem skatu punktiem, ar azartu meklēju jaunas iespējas, radu un uzdrīkstos piedāvāt idejas, pats tās īstenot un neatlaižos, ja rodas grūtības.

Pašvadīta mācīšanās

Izvirzu savai izaugsmei īstemiņa un ilgtermiņa mērķus, tos īstenoju un analizēju savas domāšanas un rīcības gaitu, vadu savas emocijas un uzvedību, no kļūdām mācos.

Sadarbība

Sadarbojos ar citiem, lai sasniegtu mērķi, skaidri izsaku domas un vajadzības, ieklausos citos, paužu empātiju un komandā sniedzu līdzvērtīgu ieguldījumu, atšķirīgu viedokļu gadījumā cieņpilni panāku kompromisu.

Pilsoniskā līdzdalība

Redzu un izprotu, kā mijiedarbojas sabiedrība, vide un es pats; man ir skaidras savas vērtības, un lēmumus iesaistīties sabiedriskos procesos pieņemu saskaņā ar tām.

Digitālā prasme

Digitālajām tehnoloģijām un mediju saturam pieeju ar vēsu prātu – izsveru, kā un kad tās man un sabiedrībai noder un kad nodara kaitējumu; gudri izmantoju to iespējas, lietoju un radu kvalitatīvu saturu.

Caurviju prasmes

- **6. Digitālā pratība:**
- **Izmanto digitālās tehnoloģijas** zināšanu ieguvei, apstrādei, prezentēšanai, pārraidei un **pamato** digitālo tehnoloģiju lietojuma nepieciešamību,
- **Nosaka digitālās komunikācijas veidus**, to mērķus, formātus un ietekmi uz auditoriju. **Izmanto** digitālās tehnoloģijas komunikācijai un sadarbībai,
- Analizē **mediju lomu** realitātes konstruēšanā un novērtē dažādu informācijas avotu, tajā skaitā digitālā formā pieejamo avotu, **ticamību**,
- Skaidro savu izpratni par **digitālo tehnoloģiju lomu sabiedrībā** un pašrealizācijā. Ievēro veselīgus un drošus tehnoloģiju lietošanas paradumus

4.1. Kā mēra laika ritējumu un noskaidro pārmaiņas tajā?

Ziņas:

- Visam – gan mums pašiem un citiem cilvēkiem, gan tehnoloģijām un ainavām – **ir pagātne un tagadne.** (S.Li.7.)
- Salīdzinot personas, priekšmetus, notikumus un norises tagadnē un pagātnē, **var noskaidrot, kādas pārmaiņas ir notikušas**, laikam ritot. (S.Li.7.)
- Lai būtu vieglāk orientēties laikā, cilvēki to **mēra un dala posmos jeb periodos** pēc būtiskām pazīmēm. (S.Li.2.)

Prasmes:

- Sāk apgūt prasmi **analizēt vizuālos vēstures avotus** – mācās salīdzināt 2 avotus pēc skolotāja dotajiem kritērijiem.
- Salīdzinot divus vizuālos avotus vai avotu un pašreizējo situāciju, **nosaka pārmaiņas**, kas notikušas konkrētā laika periodā kādā objektā vai cilvēku dzīvē.
- Sāk mācīties **veidot laika līnijas**, sarindojoš vairākus attēlus, gadskaitļus, notikumus pēctecīgā secībā.

Ieradumi:

Veido izpratni par pasauli, **vērtējot vēsturiskas norises** attiecīgā laikmeta kontekstā un kopsakarībās.

6.1. Kā veidojās Latvijas valsts?

Ziņas:

- 1918. gada 18. novembrī proklamēja neatkarīgu Latvijas valsti. (S.Li.3.)
- Valsts pamatpazīmes ir teritorija, iedzīvotāji un suverēna vara. (S.Li.3.)
- Latvijas vēsturi veido **arī cilvēku dzīvesstāsti**, kas atsedz vēstures notikumu daudzšķautņainību, palīdz labāk izprast cilvēku rīcības iemeslus un novērtēt cilvēka dzīvību kā augstāko vērtību. (S.Li.7.)

Prasmes:

- Ar skolotāja atbalstu **meklē informāciju** adaptētos vai vecumposmam atbilstošā valodā uzrakstītos vēstures avotos un literatūrā.
- Ar skolotāja atbalstu tekstos meklē vēstures faktus un atšķir tos no viedokļiem.
- Salīdzina vēsturisko **notikumu aculiecinieku individuālās atmiņas** ar valsts vēstures notikumiem.

Ieradumi:

Attīsta ieradumu patstāvīgi veidot izpratni par Latvijas valsts nozīmību.

Redzi, dzirdi Latviju!

Latvijas Nacionālā arhīva
Latvijas Valsts
kinofotofonodokumentu arhīva
audiovizuālo, foto un skaņas
dokumentu digitālā krātuve

<http://redzidzirdilatviju.lv/lv/>

<lēt...

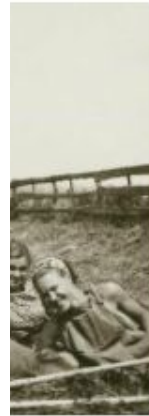
FOTOGRĀFIJAS >

SKAŅAS IERAKSTI >

JAUNUMS

TEMATISKĀS K

ausies arhīva dokumentus par Latviju, tās cilvēkiem un dažādām politiskās, sabiedriskās un kultū
s līdz mūsdienām. Šobrīd katalogā pieejama informācija par 9091 filmām, 63903 fotogrāfijām, 50
Dati tiek papildināti.

Īpa un
es
ijā kino

Ceļojums pa Rīgu

Kinožurnāli
"Māksla"

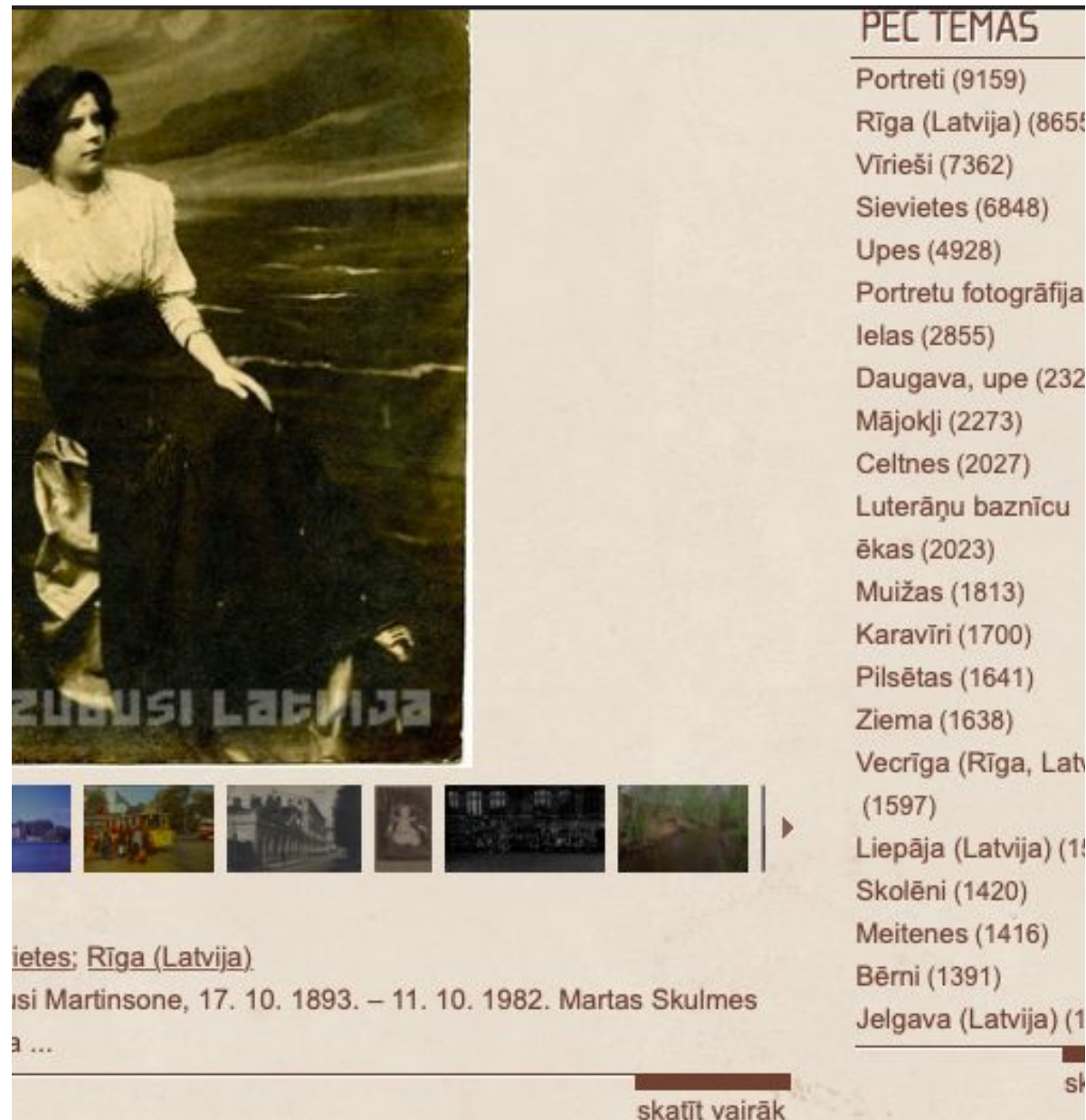

Felici

Zudusī Latvija

Zudusī Latvija ir Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas Letonica projekts, kurš apvieno unikālu informāciju par zudušām un izmaiņu skartām Latvijas kultūrvēsturiskām vērtībām.

<https://www.zudusilatvija.lv>

PEC TEMAS

- Portreti (9159)
- Rīga (Latvija) (8655)
- Vīrieši (7362)
- Sievietes (6848)
- Upes (4928)
- Portretu fotogrāfijas (2855)
- Daugava, upe (232)
- Mājokļi (2273)
- Celtnes (2027)
- Luterāņu baznīcu ēkas (2023)
- Muižas (1813)
- Karavīri (1700)
- Pilsētas (1641)
- Ziema (1638)
- Vecrīga (Rīga, Latvija) (1597)
- Liepāja (Latvija) (1597)
- Skolēni (1420)
- Meitenes (1416)
- Bērni (1391)
- Jelgava (Latvija) (1391)

skatīt vairāk

Latvijas Nacionālā bibliotēka. Kartes

Latvijas Nacionālās bibliotēkas
digitālā kolekcija – vēsturiskās
kartes.

<http://kartes.lnb.lv>

Robežnieki : Ostland 1:50,000	[1944]
Sili : Ostland 1:10,000	[1944]
Libau, O-34-126-B u. 127-A : Ostland 1:50,000	1944
[Jēkabpils apkārtnē] : 6. Latvijas Ģeogrāfijas konference Jēkabpilī 1937.g. 12., 13. un 14.augustā : ekskursiju karte	1937
Vieglo ormaņu braukšanas rajonu robežas Jelgava	[1936] 1936
[Rīgas apkārtnē] : 5. Latvijas Ģeogrāfijas konference Cēsīs 1935.g. 9., 10. un 11. augustā : ekskursiju karte	1935
Ogres plāns	1934
Ventspils pilsētas plāns	1934

Latvijas Nacionālā bibliotēka. Periodika

Latvijas Nacionālās bibliotēkas
digitālā bibliotēka – digitalizēti
preses izdevumi.

<http://periodika.lndb.lv>

Ēfi šveizinata, jaunā Latvija!

Sirmajā Rīgā 1918. gada 18.
novembrī ir izsludināta Latvijas
valsts.

Latvijas jemes, Vidzeme, Kurzeme
un Latgale ir tagad veenotās Lat-
vijas valsts teritorija, un kuras dših-
wojošchā nazija ir izveidojusi aug-
stāko šabedriskās kopdšihves organi-
zāciju, kādū lihds šchim pašist zil-
wezes radošchais genijs — valsti.

Tautas pašnoteikšchanās Latwi-
jā ar to ir atraduse šawu augstāko
peepildišchanos. Un ir tapuši pat

4.3. Kā saglabāt tradīcijas un līdzdarboties kopienā?

Ziņas:

- Kultūra ir viss, ko cilvēks ir radījis un rada. Tradīcijas un svētki ir kultūras sastāvdaļa, tie balstās ģimenes, skolas, tautas un valsts vērtībās. **Laika gaitā kultūra un tās izpausmes mainās.** (S.Li.6.)
- Informāciju par tradīcijām un svētkiem var iegūt sarunās ar tuviniekiem, skolasbiedriem, pētot plašsaziņas līdzekļus. Īpašā tīmekļa vietne par tradīcijām un kultūras vērtībām Latvijā ir Kultūras kanons. (S.Li.8., S.Li.6.)
- Svētkus var iedalīt vairākās grupās: personiskie, valsts, tautas (gadskārtu), reliģiskie svētki; tie liecina par mūsu **kultūrvēsturisko mantojumu.** (S.Li.7.)
- Tradīcijas pastāv, ja tās tiek koptas. Piedaloties un līdzdarbojoties svētku pasākumos, izziņot tradīcijas, mēs pilnveidojam savu personību un **saglabājam kultūras mantojumu.** (S.Li.6.)
- Latvijā katram atkarībā no savām interesēm, vērtībām un pieredzes ir iespēja piedalīties dažādu svētku svinēšanā un tradīciju kopšanā. (S.Li.6.)

Prasmes:

- Mācās grupēt un atlasīt informāciju par svētkiem pēc paša radītiem kritērijiem, raksturojot **Latvijas kultūras savdabību**.
- Mācās veikt individuālu pētījumu, salīdzinot informācijas avotos iegūto informāciju un sarunās ar tuviniekiem uzzināto par **tradīciju izpausmēm laikā gaitā**.
- Mācās pieņemt lēmumu līdzdarboties kopīgā labuma vārdā, pat ja personīgais viedoklis nēsakrīt ar kolektīva viedokli.
- Mācās sadarboties grupās, sadalot lomas un atbildīgi veicot uzticēto pienākumu.

Ieradumi:

Attīsta ieradumu piedalīties sociālajā un kultūras dzīvē, rūpēties par savu un kopīgo labumu, līdzdarbojoties svētku organizēšanā kopienā un kultūras mantojuma saglabāšanā.

Latvijas Kultūras kanons

Latvijas kultūras kanons līdzīgi kā citās Eiropas valstīs izveidots kā izcilāko un ievērojamāko mākslas darbu un kultūras vērtību kopums, kas atspoguļo nācijas visu laiku nozīmīgākos sasniegumus kultūrā.

<https://kulturaskanons.lv/list/?l=1#folk-traditions>

<https://kulturaskanons.lv/metodiskie-materiali/>

TAUTAS TRADĪCIJAS

Tautas tradīciju 14 vērtību izlasē ir ne tikai tās vērtības, kas ir pagātnē, bet arī tādas, kas saistās ar mūsdienām.

apu kopšana

Jāņi

Latgales po

4.5. Kā plānot un patērēt resursus saprātīgi?

Ziņas:

- Cilvēku vēlmes un vajadzības ir neierobežotas, bet resursi – ierobežoti. (S.Li.5.)
- Cilvēks, kurš patērē preces un pakalpojumus, ir patērētājs. (S.Li.5.)
- Par precēm un pakalpojumiem norēķinās ar naudu, naudas veidi ir dažādi. **Tie ir mainījušies laika gaitā tāpat kā cilvēku iepirkšanās ieradumi.** (S.Li.5.)
- Saprātīgs patērētājs plāno savu budžetu – ienākumus un izdevumus, taupa resursus, izvērtē preces kvalitāti, rūpējas par apkārtējo vidi. (S.Li.5.)
- Vajadzību un vēlmju apmierināšanai cilvēks rada jaunus produktus – preces un pakalpojumus. (S.Li.5.)

Prasmes:

- Modelē un izvērtē sadzīviskas situācijas, **skaidrojot cilvēkiem pieejamo resursu izlietojumu noteiktā laika posmā.**
- Grupē savas vēlmes un vajadzības pēc svarīguma, lai plānotu resursu sadalījumu un īstenotu vajadzības.
- Novērtē noteiktas sabiedrības grupas budžetu no atbildīga patērētāja viedokļa.
- Salīdzina un izvērtē preču cenas dažādās tirdzniecības vietās, pieņemot atbildīgus lēmumus.
- Salīdzina dažādus **norēķinu veidus dažādos laikos.**
- Izdara secinājumus par **dažādu norēķinu veidu priekšrocībām un trūkumiem pagātnē un mūsdienās.**
- Skaidro jēdzienus, nosaucot pazīmes, kas konkrēto parādību atšķir no citām.

Ieradumi:

Attīsta ieradumu analizēt savas vēlmes un atteikties no nevajadzīgā, plānojot pieejamo resursu izlietojumu un personīgo budžetu.

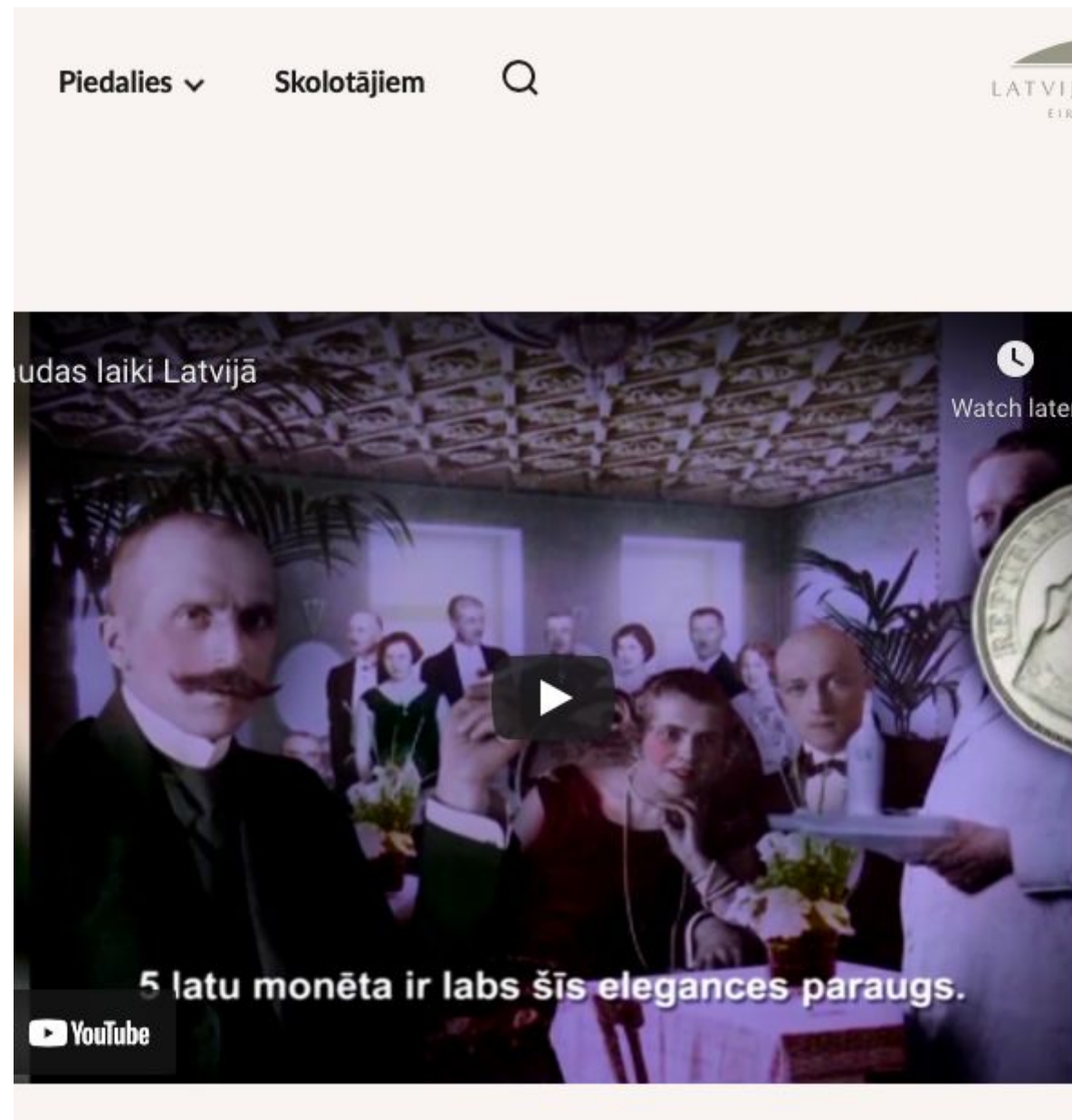
Naudas skola

Latvijas Bankas izglītības projekts skolēniem un skolotājiem.

<https://www.naudasskola.lv/lv/skaties/filmas/naudas-vesture>

<https://www.naudasskola.lv/lv/skaties/filmas/naudas-laiki-latvija>

<https://www.naudasskola.lv/lv/piedalies/metodika/nauda-un-tas-aprite#par-metodiku>

The image shows a YouTube video player interface. At the top, there are navigation links: "Piedalies" with a dropdown arrow, "Skolotājiem", and a search icon. The video title is "Naudas laiki Latvijā". The video content depicts a historical scene with people in formal attire. A large, golden 5-lait monnaie is prominently displayed on the right. The video has a play button overlay in the center. At the bottom, there is a YouTube logo and the text "5 latu monēta ir labs šis elegances paraugs." The video player also includes a "Watch later" button in the top right corner.

5.2. Kā izzināt sava novada, tuvākās apkārtnes vēsturi?

Ziņas:

- **Vēstures liecības** palīdz izprast cilvēku ikdienas dzīvi un rīcību pagātnē. (S.Li.1.)
- Sava novada vēstures liecību apzināšana ļauj secināt par kopīgo un atšķirīgo cilvēku ikdienā, dzīvesveidā, tradīcijās **dažādos Latvijas vēstures periodos un kultūrvēsturiskajos novados**. (S.Li.6.)
- Objektīvāku priekšstatu par vēstures notikumu un procesu iegūst, izmantojot vairākus **dažādu veidu vēstures avotus**, tos salīdzinot un analizējot. (S.Li.8.)
- Likums par kultūras pieminekļu aizsardzību nodrošina **kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu**. Pār kultūras pieminekļu bojāšanu jāatbild likumā noteiktajā kārtībā. (S.Li.1.)
- Ikvienam vēstures notikumam ir cēloņi un sekas. (S.Li.7.)

Prasmes:

- Plāno izstādes ekspozīciju par kultūras pieminekļiem.
- Skaidro notikuma cēloņus un sekas.
- Pamato pārmaiņu cēloņus un sekas.

Ieradumi:

Attīsta ieradumu patstāvīgi veidot izpratni par savu novadu un tuvāko apkārtni un saudzīgi izturēties pret kultūras pieminekļiem.

Muzeju virtuālās ekspozīcijas/izstādes

Piemēram:

Virtuālā ekskursija pa Rundāles pili:

<https://latviainside.com/explore/tours/rundalespils/virtualtour.html>

Virtuālā ekskursija pa Rīgas Motormuzeju:

<https://www.virtuallatvia.lv/rigas-motormuzejs-360-gradu-virtuala-ture/>

Virtuālo ekskursiju apkopojums pieejams:

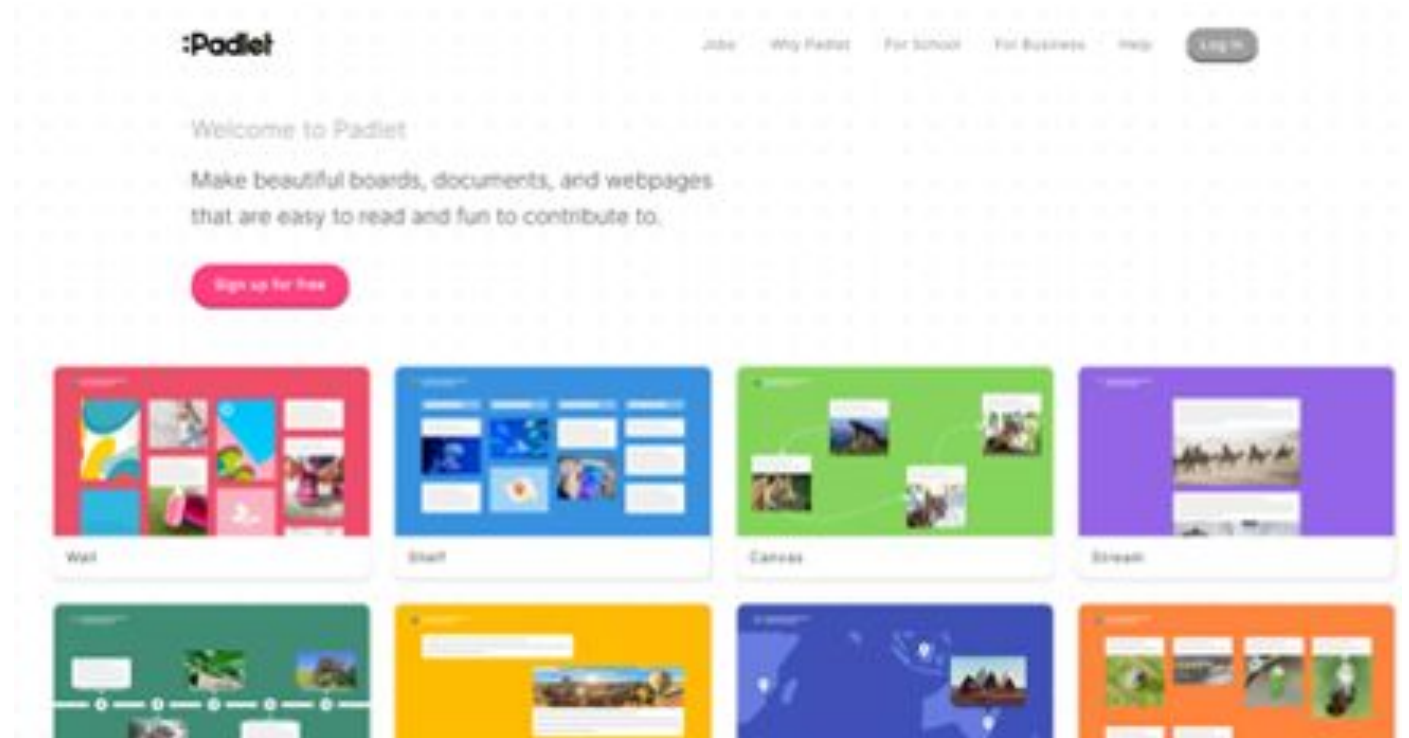
<http://vsb.lv/macibu-materiali-un-vietnes-ko-izmantot-organizejot-attalinatu-macibu-procesu/>

Skolēnu veidota izstāde - *Padlet*

Interaktīvs rīks digitālu laika
līniju, izstāžu, apkopojumu
u.tml. veidošanai

Atgādne pieejama:

<https://mape.skola2030.lv/materials/aXwBtzW8Zgg4zHdTFLAGyM>

Tava Klase video

Tava Klase mācību video 4. klasei (šobrīd 4.3., 4.4., 4.5. tematiem)

Video palīdz sasniegt konkrētus SR, iekļautos uzdevumos var veikt/turpināt klasē, klāt pievienotas darba lapas

<https://www.tavaklase.lv/programma/>

Uzzini vairāk

SKOLO.LV

E-MĀCĪBU VIDE

Izzini, darbojies, vērtē, dalies un sadarbojies! Vide ikdienas mācību procesa īstenošanai – kā klātienē, tā attālināti un kombinēti.

Uzzini vairāk
Ko skolotājam un skolēnam dos e-mācību vide skolo.lv?
[Vairāk](#)

E-kursu paraugi
Apskatī e-kursu paraugu iepazīšanās komplektus!
[Vairāk](#)

Izmēģini
Spēd uz pogu zemāk un levdā lietotāja vārdu skolotājs un paraf! Demo - Skolotāji!
[Vairāk](#)

Piesaki skolu
Piesaki savu izglītības iestādi e-mācību vides skolo.lv ietološanai!
[Vairāk](#)

Uzzini vairāk, kas ir e-mācību vide skolo.lv, ko tā dos skolotājiem un skolēniem, kā tā strādā, kā to ieviest izglītības iestādē!

E-kursu paraugu iepazīšanas komplekts

SKOLO.LV

E-MĀCĪBU VIDE

Izzini, darbojies, vērtē, dalies un sadarbojies! Vide ikdienas mācību procesa īstenošanai – kā klātienē, tā attālināti un kombinēti.

Uzzini vairāk
Ko skolotājam un skolēnam dos e-mācību vide skolo.lv?

E-kursu paraugi
Apskati e-kursu paraugu iepazīšanas komplektu!

Izmēģini
Spēd uz pogo zemāk un levdē lietotāja vārdu skolotājs un paroli! Demo-Skolotāji!

Piesaki skolu
Piesaki savu izglītības iestādi e-mācību vides skolo.lv lietošanai!

Apskati jau gatavu e-kursu paraugu iepazīšanas komplektu!

Skola2030 ekspertu veidoto mācību līdzekļu paraugi, no kuriem skolotājs var smelties idejas, kopēt tūlītējai izmantošanai ar saviem skolēniem, mainīt un papildināt tos pēc nepieciešamības.

Izmēģini skolo.lv

SKOLO.LV Pieslēgties

E-MĀCĪBU VIDE

Izzini, darbojies, vērtē, dalies un sadarbojies! Vide ikdienas mācību procesa īstenošanai – kā klātienē, tā attālināti un kombinēti.

- Uzzini vairāk**
Kā skolotājam un skolēnam dots e-mācību vide skolo.lv?
Vairāk
- E-kursu paraugi**
Apskati e-kursu paraugu iepazīšanās komplektus!
Vairāk
- Izmēģini**
Spēd uz pogu zemāk un levdā lietotāja vārdu skolotājs un paroli Demo-Skolotājs!
Vairāk
- Piesaki skolu**
Piesaki savu izglītības iestādi e-mācību vides skolo.lv ietološanai!
Vairāk

Pieslēgties ar lietotāja vārdu un paroli

skolotajs

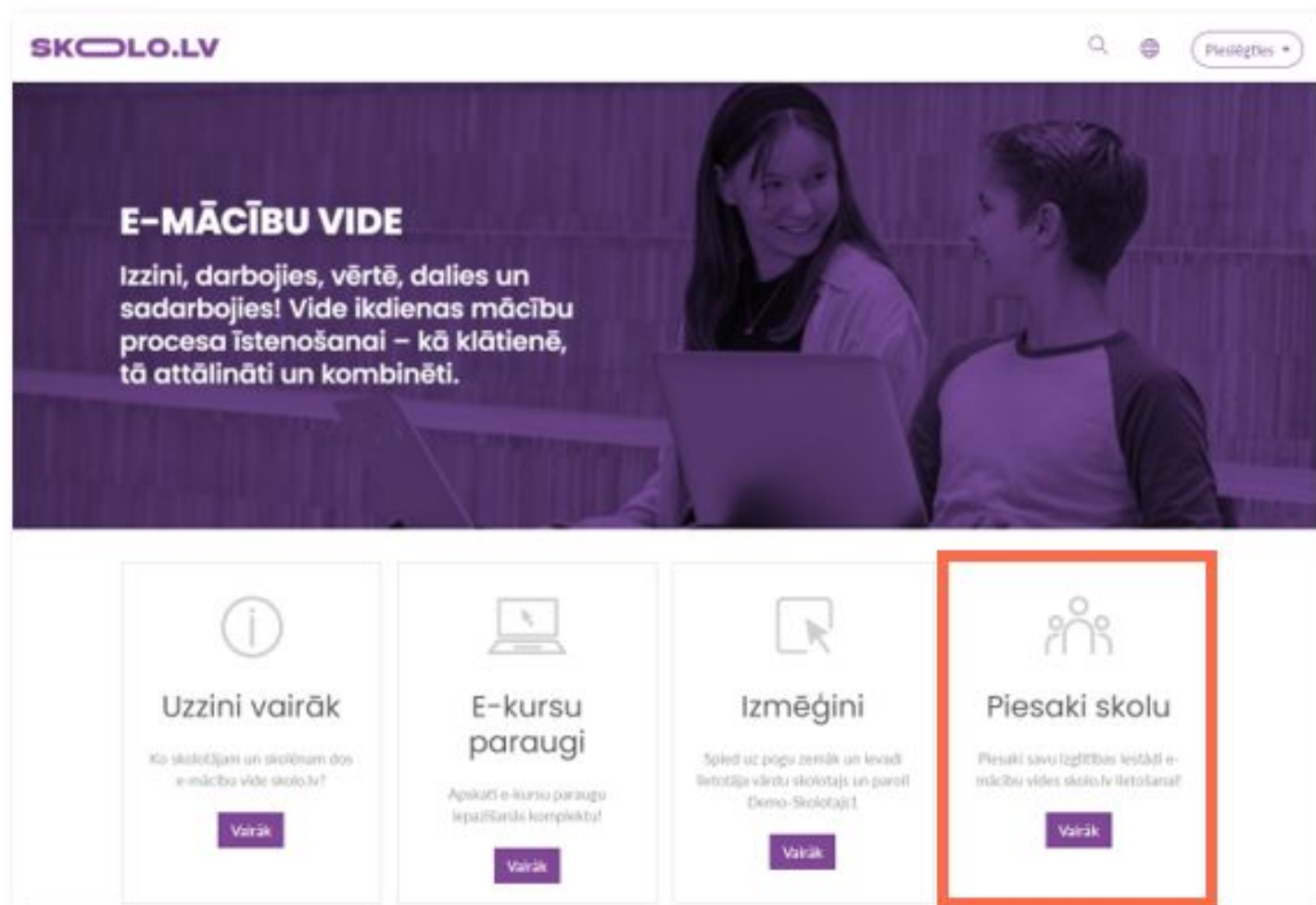
Demo-Skolotajs1

Atcerēties lietotājvārdu

Pieslēgties

Vai aizmirsāt savu lietotājvārdu vai paroli?

Piesaki izglītības iestādi

SKOLO.LV

E-MĀCĪBU VIDE

Izzini, darbojies, vērtē, dalies un sadarbojies! Vide ikdienas mācību procesa īstenošanai – kā klātienē, tā attālināti un kombinēti.

Uzzini vairāk

E-kursu paraugi

Izmēģini

Piesaki skolu

SKOLA 2030

Piesaki izglītības iestādi e-mācību vides skolo.lv lietošanai, aizpildot pieteikuma anketu un norādot vēlamo skolo.lv komplektāciju.

Līguma slēgšana ar VISCS.

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/l/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

Valsts izglītības satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ